HARMONIE

neděle, 13. duben 2014 08:19

MusicOlomouc letos s Orchestrem Berg

Napsal(a) PR

Za několik dní odstartuje šestý ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2014. Na jeho šesti koncertech zazní v sedmadvaceti regionálních a třech světových premiérách třicet kompozic. Program doplní šest besed se skladateli a interprety a dvě přednášky.

Program orchestrálního koncertu **Moravské filharmonie** řízeného **Petrem Vronským** tvoří čtyři díla: *Radobýl* skladatele, výtvarníka a politika Vladimíra Franze, *Třetí klavírní koncert* Ladislava Kubíka věnovaný „památce Bohuslava Martinů“, obraz pro symfonický orchestr *Strom života* Ivana Kurze (premiéra) a *Stabat Mater* pro sóla, dětský sbor, varhany a orchestr Olomoučana Roberta Hejnara. Poprvé ve své téměř dvacetileté historii vystoupí ve středomoravské metropoli pražský **Orchestr Berg** řízený **Peterem Vrábelem** a specializovaný na soudobou hudbu. Uvede kompozice šesti mladých českých skladatelů, včetně premiéry *Violoncellového koncertu* olomouckého autora Tomáše Hanzlíka.
V působivém prostředí kaple Božího Těla vystoupí dvě pěvecká tělesa: Mužské vokální kvarteto **Affetto** zazpívá například *Glosy ze Švejka* známého brněnského skladatele Miloše Štědroně a dílo *Pasejamá* jeho syna Miloše Orsona Štědroně. Dramaturgie vystoupení **Pražských pěvců** se sbormistrem **Stanislavem Mistrem** zahrnuje proslulý *Koncert pro sbor* Alfreda Šnitkeho i novinku *Aqua et Vino* Lukáše Hurníka, jejíž partitura počítá jak se sborovým zpěvem, tak i se zvukem vinných číší. Sborovému zpěvu a cappella vytvoří na témže večeru zvukový a stylový kontrast cembalistka **Monika Knoblochová.** Zahraje díla Sommerova, Smolkova a rovněž *Diptych* Jiřího Temla, povinnou skladbu mezinárodní interpretační soutěže Pražského jara ve hře na cembalo v roce 1999, v níž získala laureátský titul.
Rakouský komorní ansámbl **Praesenz**, tvořený špičkovými instrumentalisty včetně hráče na zřídka slýchaný kontrabasový klarinet, potěší specializované ctitele avantgardní hudby. Soubor nastudoval nejen skladby zahraničních autorů, ale také kompozici *Prostý prostor* Miroslava Srnky, podle níž je festivalový večer pojmenován.

středa, 23. duben 2014 10:35

Orchestr Berg a mladí čeští skladatelé v Olomouci

Napsal(a) Pavlína Kráčmarová

Již po šesté se na festivalu MusicOlomouc představí tělesa a interpreti zaměřující se na soudobou hudbu. Zahajovací koncert festivalu se v úterý 22. dubna uskutečnil v Paláci Bohemia v Olomouci. Na programu zazněla díla Jana Trojana, Slavomíra Hořínka, Tomáše Hanzlíka, Jany Vörösové, Michala Nejtka a Jana Duška. Vše pod řízením dirigenta a uměleckého vedoucího tělesa **Orchestr Berg Petera Vrábela**. Jednoznačně lze konstatovat, že orchestr Berg nasadil pomyslnou zahajovací laťku vysoko. Náročné party byly zahrány (až na drobné nuance) skvěle! Těleso se specializuje na interpretaci především soudobé hudby a hudby 20. století. Kombinuje často s divadlem, filmem, videoartem či výtvarným uměním. Snaží se tedy najít pojítka i mimohudební – čehož jsme mohli být svědky i v závěru zahajovacího koncertu MusicOlomouc. Orchestr Berg se snaží vytvářet nové přístupy a inovátorsky přistupuje i k prostřední, ve kterém díla uvádí. Je to například pražské metro, industriální budovy apod. Proto je škoda, že v Olomouci, na festivalu, který nese v názvu soudobou hudbu, nevystoupil v prostředí jemu blízkém, tedy například v hale nové Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého.

Koncert byl zahájen dílem *Večeře na konci světa* od **Jana Trojana.** Vznik skladby byl inspirován autorovou cestou po Camino Francés do Santiaga de Compostelly. Trojan se zaměřil na zvukové možnosti smyčcových nástrojů (např. sul ponticello či sul tasto), na ruchy a využil příznačně akordeon. Ačkoli byly k interpretaci díla **Jany Vörösové** *Havran a moře* (které zaznělo v druhé půlce večera) využity i jiné nástroje (cembalo **Monika Knoblochová**), ruchy a celkový témbr skladby byl velmi blízký Trojanovi. **Slavomír Hořínka** se představil skladbou s názvem *Lacrimosa pro barokní housle, koto, tam-tam a smyčce.* Interpretačně skvěle zvládnuté a skladatelsky asi nejvýraznější dílo úterního večera. Kontakt sólových nástrojů – barokní housle **Adéla Štajnochrová**, koto **Anna Romanovská Fliegerová** byl taktéž citlivý. Navíc sám autor byl přítomen coby hráč na tam-tam. Dílo s původně křesťanskou tematikou v sobě nese prvky barokní světské tvorby, východního náboženství a kompoziční principy jedenadvacátého století. První část programu byla zakončena počinem **Tomáše Hanzlíka** *Koncert pro violoncello a smyčcový orchestr*. Skladba ovlivněná minimalizmem a neobarokem byla výrazně obohacena energií sólového violoncellisty **Lukášem Polákem**, který předvedl skvělý výkon. **Michal Nejtek** byl představen skladbou *Nocturne With Ray* s průvodem olomouckého Ženského sboru Lenky Dohnalové-Mlynářové. V této skladbě zaujalo netradiční využití nasamplovaných dopadů pingpongových míčků, které vytvářelo zajímavý rytmický vzorec vůči živě znějícímu orchestru. Dílo *Le ballet mécanique* **Jana Duška** je hudbou k filmu Fernanda Légera. Skladbě je po formové stránce odkázána na formu samotného filmu. Pojítkem mu bylo několik krátkých opakujících se motivů, které byly v každé fázi rozpracovány jinak. Skladba dává orchestru i dirigentovi možnost předvést vrchol interpretačních možností. Jednoznačně strhující závěr prvního dne festivalu.

Zahajovací koncert MusicOlomouc byl vydařeným startem nejen do dalších dnů letošního festivalu, ale doufejme i dalších let. Je proto velká škoda, že se doposud nedaří pořadatelsky zvládnout propagaci festivalu, který je programově a interpretačně rok od roku zajímavější, tak aby publikum (z velké části) netvořili pouze studenti a pedagogové pořádající katedry.

čtvrtek, 24. duben 2014 11:41

Ivan Myslikovjan na festivalu MusicOlomouc

Napsal(a) Pavlína Kráčmarová

V úterý 23. dubna se v prostorách bývalého Jezuitského konviktu, dnes Uměleckého centra Univerzity Palackého, uskutečnil v pořadí druhý koncert festivalu soudobé hudby MusicOlomouc.

Ke koncertu s názvem **Ivan Myslikovjan** – saxofon – elektronika jsem od počátku přistupovala s poněkud rozpačitými pocity. A to z důvodu, že se zmiňovaný interpret a autor v jedné osobě již přes dvacet let zabývá místo „artové“ produkce spíše produkcí hudebně komerční. V jeho současné tvorbě nalézáme totiž názvuky stylů jako chill out, drum´n´bass či new-age, a především diskotékové beaty, ke kterým se uchýlil koncem devadesátých let, kdy opustil slibně se rozvíjející kariéru jazzového muzikanta. Sám interpret několikrát zmínil, že je více doma na prosluněné španělské diskotéce nežli v koncertním sále.

Na programu byly skladby převážně remixované a ve stylu chill out. Myslikovjan uvedl i kusy na kterých se výrazněji autorsky podílel a jednu skladbu vlastní s názvem Song by Jan. Skladby byly hrány jak na saxofon akustický, tak i elektrický (EWI). Využíval nahraných „samplů“ z looperu. Saxofonista koncert uváděl, což bylo pochopitelné, vzhledem k tomu, že byl na pódiu sám jen s elektronikou. Komentáře k jednotlivým skladbám tak byly jedinou chvílí, kdy si interpret mohl odpočinout.

Zařazení Ivana Myslikovjana do festivalového programu nebylo úplně dobrou volbou. A to z důvodu, že tento typ hudby není možné provádět koncertně – staticky. Sám interpret byl ze situace značně nervózní a publikum (v tomto prostředí) nebylo schopné na danou hudbu adekvátně reagovat. Koncert se měl uskutečnit buďto v klubu nebo se neměl konat vůbec. V současné době je v českém prostředí mnoho dalších a vhodnějších kapel či interpretů, které by jistě požadavky pořadatele splnili lépe.
Koncert Ivana Myslikovjana byl sice krokem vedle, ale posluchači byla předvedena i další podoba soudobé hudby – taneční.

pátek, 25. duben 2014 12:45

Rok české hudby a soudobá tvorba

Napsal(a) Markéta Koutná

Ve čtvrtek 24. dubna 2014 proběhl v olomoucké Redutě, koncertním sálu Moravské

filharmonie Olomouc, již třetí ze série koncertů festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2014. Na programu slavnostního koncertu, nazvaného příhodně „Rok české hudby & soudobá tvorba“, byly čtyři skladby soudobých českých skladatelů – Vladimíra Franze, Ladislava Kubíka, Ivana Kurze a Roberta Hejnara.

Autoři (s výjimkou Ladislava Kubíka, který trvale žije ve Spojených státech amerických) se koncertu osobně zúčastnili, aby vyslechli provedení svých skladeb v podání **Moravské filharmonie Olomouc** pod taktovkou **Petra Vronského.**

Večer zahájila symfonická báseň *Radobÿl* Vladimíra Franze. Orchestru se podařilo monotematickou skladbu skvěle podat s důrazem na dynamické zvraty, které jsou základním kamenem díla. Skladba zaujala také svou témbrovou složkou. Druhou uvedenou skladbou se stal *Koncert č. 3* pro klavír, orchestr a elektroniku věnovaný památce Bohuslava Martinů od Ladislava Kubíka. Ke klavíru usedl významný světový pianista **Read Gainsford**. Diváci však neměli velkou příležitost vychutnat si jeho hru, jelikož v kompozici je sólovému klavíru poskytnut jen nezbytně nutný prostor.

Po přestávce byl ve světové premiéře uveden Kurzův obraz pro symfonický orchestr nazvaný *Strom života*, který festivalové publikum kladně přijalo a své uznání skladateli, orchestru i dirigentovi vyjádřilo dlouhotrvajícím potleskem. Slavnostní večer zakončilo oratorium *Stabat Mater* olomouckého rodáka Roberta Hejnara. Pěveckých partů se úspěšně ujaly **Lucie Silkenová** (soprán) a **Sylva Čmugrová** (alt). Na varhany doprovázel **Karel Martínek** a zpíval brněnský sbor **Kantiléna** vedený sbormistry **Michalem Jančíkem** a **Jakubem Kleckerem**. Entuziasmus interpretů a precizní podání skladby bylo perfektním zakončením celkově velmi zdařilého koncertu.

Monika Knoblochová, Pražští pěvci a Stanislav Mistr

Napsal(a) Markéta Koutná

V pondělí 28. dubna 2014 proběhl v Uměleckém centru Univerzity Palackého čtvrtý ze série koncertů festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2014. O koncert věnovaný cembalové a sborové tvorbě byl divácký zájem, všechna místa v kapli byla obsazená. Celý koncert rovněž nahrával Český rozhlas Vltava. Tím spíše mě udivil ne zcela profesionální přístup a organizace pořadatelů. Začátek byl o téměř dvacet minut opožděn, přičemž návštěvníci byli nuceni do poslední chvíle čekat na chodbě. Zcela jsem také postrádala úvodní řeč, přivítání čestných hostů a publika před vlastním zahájením vystoupení.

Program byl sestaven z děl českých skladatelů, zařazena však byla i jedna skladba německého autora Alfreda Schnittkeho. Koncert byl vhodně připraven tak, aby se střídaly skladby pro cembalo se sbory. Vzhledem k náročnosti - interpretační i posluchačské - zařazených skladeb by dle mého názoru stálo za zvážení délku koncertu poněkud zkrátit. Před přestávkou zazněla sonáta pro cembalo nazvaná *Labyrint* mladého skladatele Lukáše Sommera v podání **Moniky**

Knoblochové. Smíšený sbor **Pražští pěvci** pod vedením **Stanislava Mistra** předvedl sborový cyklus *Čtyři sonety* Zdeňka Lukáše, který zněl přes veškerou snahu interpretů poněkud monotónně, dílčí části skladby splývaly v jednotvárný celek. Prožitek z provedení třetí skladby s názvem *Haiku* pro cembalo a zvukový pás, ve které půvabné tóny cembala splývají s ptačím zpěvem, bohužel silně rušily hluky z předsálí. Premiéra skladby *Aqua at Vino* za přítomnosti autora Lukáše Hurníka byla příjemným ukončením první poloviny programu.

Druhou polovinu večera zahájil sbor provedením fantazie pro velký smíšený sbor a cappella *Strážci výšek*, kterou skladatel Mikoláš Troup věnoval Pražským pěvcům a jejich sbormistrovi Stanislavu Mistrovi. Vysoká rytmická a intonační obtížnost skladby byla navzdory maximálnímu úsilí zpěváků patrná. Přes značnou nejistotu sbor skladbu s vypětím sil důstojně zvládl. Monika Knoblochová se s festivalovým publikem rozloučila *Diptychem pro cembalo* Jiřího Temla. Vrcholem večera se stal *Koncert pro sbor* skladatele Alfreda Schnittkeho, jehož provedení sklidilo nadšené ovace publika.

Zařazení tohoto koncertu se ukázalo jako značně odvážný dramaturgický krok. Nejen posluchačsky velmi náročné skladby a celková délka koncertu mohla méně zkušeného posluchače zcela zahltit.

čtvrtek, 1. květen 2014 09:49

Prostý prostor versus Hrubá hmota

Napsal(a) Miriam Hasíková

Pátý večer festivalu Music Olomouc patřil komornímu tělesu **Praesenz**. Toto seskupení tvoří tři instrumentalisté violoncellista **Jan Filip Ťupa**, klarinetista **Richard Haynes** a pianista **Reto Staub**. Soubor se zaměřuje na interpretaci skladeb avantgardy 20. století zejména však na skladby mladých autorů, kteří „přináší originální pohled na naši dobu“. Tento koncept byl i obsahem jejich olomouckého vystoupení. Koncert se konal 29. dubna v barokní kapli Božího těla. Pro avantgardní repertoár byl tento prostor ideální – jak akusticky, tak vizuálně. Kontrast byl totiž jedním z výrazných prvků celého večera.

Koncert nesl název Prostý prostor versus Hrubá hmota a jeho repertoár byl rozdělen na dvě části. V té první zazněla skladba Miroslava Srnky – ten byl koncertu osobně přítomen – *Prostý prostor* pro violoncello a klavír. Ostatní kompozice zazněly v plném obsazení souboru Praesenz. Ta další, *Im Angesicht des Zweiflers,* patřila německému autorovi Sidneymu Corbettovi a poté zazněl *aer* od Beata Furrera. Na závěr první části byla provedena skladba

Rhymer's Ayre II Jana Masanetze. Celá první část se nesla ve velmi tlumeném tónu všech tří nástrojů, které nepřekročily hranici piana. Jednotlivé expresionistické skladby pracovaly s pestrou škálou zvuků a hravě využívaly rozmanité barvy jednotlivých instrumentů.

Druhá část večera byla nápadně experimentálnější a také výrazně hlasitější. Před jejím začátkem měl Richard Haynes zajímavý výklad o repertoáru souboru a o basklarinetu, na který v průběhu druhé části večera hrál. První kus *Mirros Stratum* patřil mladému, nicméně velmi úspěšnému Američanovi, Timothy McCormackovi. Poslední kompozice *‚allmählich aber die Gedanken einschläfernd'* z pera Hannse Seidla patřila k vrcholným číslům programu. Kromě basklarinetu zněly zvuky fénu, televize nebo mixéru – projevy netradičních „instrumentů" vytvářely působivé témbrové pásmo. Skladba, jejíž volný překlad je „pomalu, ale přece myšlenky uspávajíc", chtěla upozornit na kontrast hluků dnešní doby a hudby. Autor také poukazoval na složité postavení samotného hudebníka v takovém světě.

Koncert s exkluzivním repertoárem se setkal s velkým ohlasem u publika a lze jej považovat za jeden z nejlepších celého festivalu.

sobota, 3. květen 2014

Od Requiem ke Švejkovi

Napsal(a) Miriam Hasíková

Affetto *foto: MusicOlomouc*

Pokud někdo z návštěvníků festivalu MusicOlomouc doposud pochyboval o tom, že soudobá hudba může být i zábavná a vtipná, poslední koncert s názvem Affetto & Akademici z Moravy obavy dokonale vyvrátil. „Vokálně-experimentální“ soubor **Affetto** ve složení **Jan Mikušek** (kontratenor), **Marek Olbrzymek** (tenor), **Vladimír Richter** (tenor), **Aleš**

Procházka (bas) a **Martin Kubíček** (klavírní doprovod) totiž nezdobí pouze jedinečné hlasové dispozice, ale také herecký a komediální talent.

Affetto *foto: MusicOlomouc*

Připočteme-li k tomu hudební hravost skladatele Miloše Orsona Štědroně, široké úsměvy na tvářích početného publika, jež se 30. dubna sešlo v Kapli Božího Těla, byly nevyhnutelné.

Nebyly to však pouze Štědroňovy skladby, které sklízely velký aplaus. Líbila se také díla jeho kolegů. V první části večera zazněla skladba Michala Košuta *Requiem. Hommage a Jean Ockeghem*, inspirovaná renesanční polyfonií a prvním zkomponovaným requiem vůbec. Následující dílo *Mamay*, zhudebňující poezii indiánského kmene Kečuů, napsal francouzsko-bolivijský skladatel Remberto Herbas Gonzales. Dynamiku „soudobě" svěžího programu první poloviny koncertu poněkud „zbrzdily" poslední tři skladby tradičnějšího založení z dílny Martina Jakubíčka – *Angelus, Ave Maris Stella* a *Ad Dominum cum tribularer clamavi*.

Druhá část byla vrcholem koncertu. Aby také ne, když přišla na řadu díla „akademiků z Moravy". Jako první zazněla působivá kompozice Jana Vičara *Zpěvy z Kopanic*, inspirovaná izolovanou oblastí moravsko-slovenského pomezí. Po ní následoval již zmiňovaný Miloš Orson Štědroň. Skladba s názvem *PASEJAMÁ* originálním způsobem spojila tři zdánlivě nesourodé tvůrce – P. P. Passoliniho, E. Jandla a K. H. Máchu. Experimentální práce s textem, zejména se známou floskulí Gertrudy Stein „růže je růže je růže", rafinovaně sváděla k pátrání po významech intertextuálních spletenců.

Jan Mikušek a Marek Olbrzymek *foto: MusicOlomouc*

Jako poslední zazněla skladba Miloše Štědroně inspirovaná českou klasikou – *Glosy ze Švejka*. Rozverný ritornel „žízeň je následkem včerejší žízně“ rozesmávala publikum stejně jako Štěkací foxtrot, do kterého si štěknul i klavírista. Nejenom skladatelské „fóry“, ale i skvělá vokální interpretace byly povedenou tečkou za úspěšně se rozvíjejícím olomouckým festivalem.